

Disunitow były, a teraz są odebrane, ex nunc restituieniy y iuz otrzymania powszechnego pokoju o takowe sprawy, iako zachodzące stany Rzeczy Pospolitey, forum na Seymie naznaczamy.“

XLV.

Письмо львовскихъ братчиковъ къ константинопольскому патриарху Паренію, въ коемъ, указывая на заведение (Слѣзкою) типографіи во Львовѣ, во вредъ братской, и незаконномъ исходатайствованіи на это грамотныхъ утверждениій отъ бывшаго патриарха и кіевскаго митрополита Петра Могилы,—просятъ черезъ нарочито посылаемыхъ пословъ о возстановленіи властію константинопольской столицы нарушенныхъ правъ братства относительно даннаго предмета.

1640 ιοδα, μαρτα 18.

† Τὸ ἐσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ προὶ ἀγαλλίαςις λέγει ὁ φαλμωδός, παναγιώτατε ἡμῶν δέσποτα, ἱεράρχα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα. χθὲς γάρ ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία τῇ σφόδρᾳ λύπη ἦν κατεχομένη, μετὰ τὴν τοῦ ἑαυτῆς νυμφίου, ἡγαπημένου, ἀνεξίκακου, ἀθλοφόρου, μέχρι τὸ τοῦ θανάτου, ταύτης τοῦ ὑπερμάχου, ἐν τοῖς ἐπουρανίοις σκηνώμασις ἐστεφανωμένου, Κυρίλλου τοῦ πατριάρχου, ὄντως ἡμῶν ποιμένος, ὑπεραγαπητοῦ τε ἡμετέρου πατρός, πρὸς τὰς ἐκεῖθεν μονὰς, μετάστασιν. νῦν ἤδη χαρᾷ τῇ ἀνεφράστῳ ἐκπληροῦται, καὶ λαμπρῶς τέρπεται, πρώτη τῇ στολῇ ἐνδεδυμένη ὀρῶσα σὲ ἐπὶ θρόνου τῆς ἀρχιερωσύνης παναγιώτατε πάτερ. ἦτις σὺν ἡμῖν τοῖς σοῖς τέκνοις, εὐχαριστᾷ τῷ θεῷ λέγουσα: νῦν ἐμεγαλύνθην διὰ σοῦ Χριστέ, οὐκ ἐγκατάλειψας γὰρ με ὀρφανήν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τοῖς ἐναντίοις ἀνέμοις ἐρριμμένον μου τὸν θρόνον, νεῦματί σου τῇ παντοδυνάμῳ, ἐν πέτρᾳ τῆς πίστεως, διὰ τοῦ παναγιωτάτου πατρός, καὶ τοῦ νῦν ἀληθινοῦ συνθρόνου, πάλιν ἀνωκοδόμησας. ἡ τιμὴ καὶ ἡ αἰνεσις τῇ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ, πάντοτε εἶη, τῇ δὲ σῇ πατρότητι, παναγιώτατε πάτερ εἰς πολλὰ ἔτη. ἡμεῖς οὖν τῆς μικρᾶς Ῥωσίας οἱ ἄλλοι οἱ ἀρχοντοπολιταί, εἰ καὶ ἀνάξιοι τὰ πρόβατα τῆς σῆς νομῆς κληθῆναι, ἀλλὰ τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι τέκνα ὄντες γεγεννημένα ἐκ τῶν κόλπων τῶν πατρικῶν τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδοξίας, καθολικῆ τε τῇ πίστει πεφωτισμένοι καὶ ἐστηριγμένοι, τὴν εὐλογίαν τε κατέχοντες παρὰ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ ἀσαλεύτως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς σταυροφόρου ἀδελφότητος μέχρι

τοῦ νῦν διαμένοντες, δόγμασί τε καί παροδόσεσι διπλωματικοῖς τῶν παναγιωτάτων πατριαρχῶν, τοῦ κῦρ Ἰωακίμ Ἀντιοχείας, καί ὕστερον τοῦ κῦρ Ἱερεμίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καί ἐτέρων κατὰ καιρόν, μέχρι τῆς σημερον ἡμέρας σου (εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ) τοῦ μετασταθέντος, τοῦ ἀληθινοῦ ἡμῶν ποιμένος, τὰ σκῆπτρα τοῦ κράτους τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου αὐτοῦ, κατὰ τὴν τάξιν ὑποδεξάμενου, πᾶσαν τὴν ὀφειλετὴν προσκύνησιν μετὰ κατανύξεως πρὸς τὸ τῆς γῆς πρόσωπον, παρὰ τῷ θεῷ ἐκλεκτὲ πάτερ ἀποδίδομεν. τὴν πατρικὴν δὲ σου εὐλογίαν τοῖς σοῖς ἡμῖν τέκνοις παραδίδόναι σε αἰτούμεν. Εἰ γάρ καί πολλάκις ἐν κινδύνοις, διωγμοῖς, καί στεναγμοῖς ἐνθάδε αἰεὶ ὑπάρχομεν, ἀλλὰ δι' εὐχῶν ὑψηλοθρόνου σου τῆς πατρικῆς καθέδρας, ἀβλαβεῖς ἡμᾶς λυτρώνει ὁ δεσπότης κύριος. ὑπὲρ τούτου εὐχόμεθα, παναγιώτατε πάτερ, δέχου παρ' ἡμῶν τὰς προσφερομένας σοι δεήσεις, τοὺς παραδοθέντάς τε ἡμῖν νόμους καί τὰ δόγματα παρὰ μακαρίας τῆς μνήμης τῶν προῦπαρχόντων τῶν παναγιωτάτων πατριαρχῶν ἐπὶ τὴν εἰρημένην ἀδελφότητα σταυροπήγιον, εἰς τὴν πρόσδεξιν τῶν εὐλαβεστάτων ἱερέων καί τῶν ἱερομονάχων, πρὸς τὸν τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν τῷ τῆς Λεοντοπόλεως ἡμῶν ἄστει, θρόνον, καί πρὸς τό, τοῦ ὀσίουπατρὸς ἡμῶν Ὀνουφρίου ἐν τῷ προαστείῳ, τῷ μοναστήριον, διὰ τὸ παιδοτριβεῖον, ἕνεκα τῆς διδασκαλίας καί τῆς παιδεύσεως τῶν θεοπνεύστων γραφῶν, ταῖς ἑλληνικαῖς καί ρωσσαικαῖς γλώσσαις τῶν παιδιῶν: εἰς τὴν τυπογραφίαν καί τὴν ἐπισφράγισιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, διὰ τῶν σῶν διπλωματικῶν γραμμάτων καί διὰ τῆς ὑψηλοθρόνου σου ἐξουσίας, ἀσαλεύτως καί ὀλοκλήρως, τούτων, εἰς αἰώνιους γενεὰς διαμένεσθαι, εὐλόγησον καί στερέωσον, τοῖς ἐναντιουμένοις δὲ ἀφοριστικῶ ἐπιτιμῶ ἐπιτίμησον. Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλάκις ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀδελφῶν ἡμετέρων ἄλλοιώσεις, σχίσματα, καί φελονεικίαι: εἰσὶ γὰρ τινες ἐν πρώτοις τῇ σφόδρα ὑπερηφανίᾳ νενικημένοι, μὴ πεισθέντες τῇ θεολέκτῳ ταύτῃ ἀδελφότητι, καί τοῖς γραπτοῖς αὐτῆς προστάγμασιν, (εἰς οὐδὲν ταῦτα ἀνακρίνοντες, μᾶλλον δὲ τὰς διαστρέψεις ποιοῦντες) τούτους, παναγιώτατε πάτερ, τῇ ποιμενικῇ σου παραινέσει κατεύθυνον δεόμεθα. Ἔτεροι δὲ τῇ κενοδοξίᾳ καί τῷ τοῦ αἰῶνος τούτου πλούτῳ τετυφλωμένοι, κακίᾳ τε καί πλεονεξίᾳ πεπληρωμένοι, οἱ θέλοντες πλουτεῖν, κατὰ τῆς ἐκκλησίας, καί κατὰ τῶν ἀδελφικῶν παραδόσεων, πόλεμον ἀνεγείρουσιν ἐχθρικόν, παραδιδόντες ἐναντοῖς τοῖς ἄλλοπίστοις τὴν τυπογραφίαν τε αὐτῶν εἰς ἐπισφράγισιν τῶν βιβλίων, ἀντὶ τῶν Λατινικῶν, ἡμέτερα τὰ σλαβώνικα ἐκδίδουσιν, εἰς τε νίκησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀδελφικῆς τυπογραφίας, τὴν εὐλογίαν παρὰ τῶν παναγιωτάτων πατριαρχῶν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, εἰς τὴν διατριβὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐπρεπείας, εἰς τὴν διατροφήν τῶν ἱερέων, παντὸς τὲ τοῦ κληρικοῦ τάγματος, καί

τῶν πτωχῶν τῶν ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ κειμένων, κατέχουσιν. οὗτοι ταύτην τὴν ἀδελφικὴν, καὶ τὴν πάνοχλον ὠφέλειαν, τὴν τυπογραφίαν, λέγομεν, πάντως ἐξουθενῶσαι καθελεῖν τε βιάσαντες, τῇ τῆς κακίας ὕλη παρὰ τοῦ προϋπάρχοντος πατριάρχου ἀκανονίστως τὸν θρόνον κατεχομένου Κύριλλου παρέλαβον τὴν εὐλογίαν γραπτικὴν πλανῶς(?) ἔπειτα τὲ καὶ τὴν στερέωσιν παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κιωβίας τοῦ κῦρ Πέτρου Μογίλα, πρὸς τὰ κριτήρια τῶν ἀλλοπίστων, σὺν τῷ μεγάλῳ μυχτηρισμῷ, ἡμᾶς ἔλκουσιν, ἔχοντες καὶ τὴν συμμαχίαν, τίνας ἐκ τῶν ἡμετέρων, τῶν ἀδελφῶν, πλουτοῦν τὸν ἐκκλησιαστικὸν πρὸς τὴν πενίαν προσάγουσιν, οἵτινες καὶ τὰ τῆς ἀδελφότητος μυστήρια, τούτοις πονηρῶς, ἐναντίον τῆς ὑποσχέσεως, ἀποκαλύπτουσιν, σχίσματά τε πολλὰ καὶ τὰ σκάνδαλα ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐργάζονται.

ὦ πάτερ παναγιώτατε, ποιμὴν τε πανεξάιρετε, δεόμεθά σου ἐκτενῶς, εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς ὑπεραγίας αὐτοῦ μητρός, ἀνάστηθι ταχέως: ἐπιτίμησον πᾶσιν τοῖς τῇ ἐκκλησίᾳ βίαν καὶ ἡμῖν τοῖς ἀδελφοῖς τὰς κωλύσεις ἐργαζομένοις: κάθελον τῇ πνευματικῇ σου ῥομφαίᾳ τὴν ἀνέγερσιν αὐτῶν, ἀπόστρεψον τοὺς κατησχυμένους τοὺς ἡμᾶς πολεμοῦντας: τὰς πλανολόγους αὐτῶν γραφάς, καὶ τὴν πολεμουμένην τὴν καθ' ἡμῶν τυπογραφίαν, σὺν τοῖς ταύτων ἐργάταις καὶ τοῖς ὁμογνώμοσι μαχαίρα τῆς σῆς ἐξουσίας ἐξολόθρευσον, τῇ καθαιρέσει τε, ἕως ἂν μετανοήσωσι, τούτους παράδοσον, τῷ ἐπιτιμίῳ τε, μηδένα τολμῆσαι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ πλησίον αὐτῆς τὴν τυπογραφίαν ἐλληνικὴν τε καὶ ρωσσαικὴν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνεγεῖραι, μηδὲ τὰς βίβλους ἐπισφραγίσαι, εἰς λοιδορίαν τῆς πρωτευλογημένης ἀδελφικῆς τυπογραφίας, ἐστερευωμένης παρὰ τῶν παναγιωτάτων πατριαρχῶν ὑπὸ τῆς κατάρας εἰς γενεὰς αἰωνίου, πάντος ἱερωμένου τε καὶ λαϊκοῦ τάγματος καὶ τῶν τούτων, πράξει τε καὶ τῷ λόγῳ, τῶν συνεργῶν, ἐπιτίμησον. τὸ λοιπὸν δὲ, εἰ ἔπρεπε μνημονευσασθαι, καὶ τὴν παρὰ τῶν κορυφαίων τῶν ἐνθάδε ποιμένων, καὶ τῶν διδασκάλων τῶν πνευματικῶν, κατὰ τῆς θεολέκτου ἀδελφότητος, πολλὴν ἡμῶν βίαν καὶ τὸν στηριγμὸν τὸν ἐν αὐτῇ, τῶν παναγιωτάτων ἡμετέρων πατριαρχῶν, οἵτινες τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ θέλουσιν ἡμᾶς ὑποτάξαι, παντελῶς τε ἐξολοθρεῦσαι, τῇ σῇ παναγιότητι ἀπεκαλύψαμεν ἂν. Ἐν δὲ τοῦτο μόνον ἀποκαλύπτομεν: εἰ μὴ ὁ κύριος ἐβοήθησεν ἂν ἡμῖν, οὐδὲν ἂν ἠδυνήθημεν, καὶ εἰ μὴ αἰσχυνθείησαν τὰς ἀδελφότητας, τῇ παντελεῖ καὶ ἄκρα ἐνώσει τοῖς ἀλλοπίστοις ἐκοινωνήσαν ἂν, διὰ τοῦτο κλαίοντες, τῇ σῇ ἀρχιερωσύνῃ προσπίπτομεν, κώλυσον τῇ ὑψηλοθρόνῳ σου δεξιᾷ, γραπτικῇ μηκέτι τῇ βίᾳ τούτους κατακρατῆσαι ἡμᾶς. περὶ δὲ τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν κινδύνων τῶν καθ' ἡμῶν ἐπερχομένων πάντοθεν ἀπρεπὲς καὶ τὸ λέγειν, μόνον τοῖς παρ'

ἡμῶν ἐκεῖ ἀπεσταλμένοις ἀδελφοῖς ἐνεχειρίσαμεν. εἰς δὲ πίστωσιν στέλλομεν καὶ τὸ ἀδελφικὸν βιβλίον, ἐν ᾧ καὶ τὰ διπλώματα τῶν παναγιωτάτων πατρι-
 αρχῶν εὐρίσκονται συναγμένα. περὶ ὧν ἔτι καὶ ἔτι δεόμεθα, ταῦτα ἀναγνοῦς,
 τῇ παναγιωτάτῃ σου χειρογραφίᾳ στερήσωσιν: ἡμᾶς δὲ, τοὺς ταπεινοὺς καὶ
 ἀναξίους δούλους, καὶ τὰ τέκνα σου, τῆς πατρικῆς εὐλογίας τῆς παρὰ σῆς
 ἀρχιερωσύνης, παναγιώτατε πάτερ, ἡμῶν τε ποιμενάρχα, πάντας ἡμᾶς ἀξι-
 ωσον, οἳ καὶ ἔπειτα ταῖς παναγιωτάταις εὐχαῖς σου ἑαυτοὺς παρατιθέμεθα.

ἐν Λεοντοπόλει κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 'αχ' μ'. μαρτίῳ ιη' εἰς τὴν μνήμην
 τοῦ ἱεράρχου πρὸς τὴν ἱεράρχην.

Примѣч. Во Львовскомъ братствѣ заведена была книга (księga ko-
 respondencyi), куда заносились всѣ болѣе замѣчательныя письма, посылае-
 мыя отъ имени братства къ разнымъ высокопоставленнымъ лицамъ. Къ со-
 жалѣнію, отъ этихъ книгъ въ настоящее время уцѣлили скудные остатки.
 Изъ корреспонденціи на греческомъ языкѣ сохранилось только 9 листовъ,
 заключающихъ въ себѣ два посланія братчиковъ, причемъ въ первомъ изъ
 нихъ не достаесть конца. Это первое (назовемъ его такъ) посланіе адре-
 совано къ константинопольскому патриарху Іереміи и представляетъ об-
 ширный трактатъ о тоговременномъ положеніи западно-русской церкви и
 въ особенности о нѣкоторыхъ предметахъ, касающихся собственно брат-
 ства. Въ началѣ письма упоминается о соборѣ бывшемъ въ Вильнѣ по
 приказанію патриарха; затѣмъ слѣдуютъ жалобы на злыхъ пастырей, при-
 чинившихъ столько зла русскому народу, и въ частности на Гедеопа Бала-
 бана, всячески проводѣйствовавшаго братству, неповиновавшагося приказа-
 ніямъ патриарха и даже дерзавшаго публично оскорблять его (въ посла-
 ніи, между прочимъ, говорится, что Балабанъ сжегъ грамоту константино-
 польскаго патриарха, данную имъ львовскому братству...) Означенное по-
 сланіе, какъ можно судить по сохранившейся помѣтѣ, занимало въ книгѣ
 листы 73—80, изъ коихъ послѣдній, гдѣ окончивалось посланіе, не сохра-
 нился. На 81 и 82 л. л. помѣщено приводимое нами письмо братчиковъ
 къ патриарху отъ 18 марта 1640 г. Къ уясненію этого письма могутъ слу-
 жить документы, помѣщаемые нами въ *прилож.* подъ №№ XXXVIII, XLVII
 и XLVIII.